

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

2 Vtrùm aliquis dicatur iniustus, eo ipso quòd faciat aliquid iniustum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

formalis in actu voluntatis sumi debet ex ordine, quem habet ad malitiam obiectivam, quæ cernitur in obiecto voluto: vt offensum est 1. 2. quaest. 18. art. 1.

Secundo modo accipitur *Iniustitia* vt opponitur Iustitiæ particulari; idque vel vt actus, vel vt habitus. Si vt actus, sic nihil est aliud, quàm alieni Iuris violatio; neque differt ab *iniuria*. Sicut enim actu Iustitiæ cuique ius suum tribuitur; ita Iniustitiæ hoc ius violatur: in qua violatione sita est *iniuria* ratio. Si verò accipiatur vt habitus, habitui Iustitiæ oppositus, sic nihil est aliud, quàm prava voluntatis dispositio ex iniustis actibus orta, & ad similes inclinans. Quamquam si Theologicè magis quàm Philosophicè loquamur, *habitualis iniustitia* non tantum consistit in prava dispositione reali; sed etiam morali & imputatiua, quod vt intelligatur,

Iniuria ratio.

Dupliciter fit iniuria.

Notandum, duplici modo fieri alteri iniuriam, *commissione & omissione*; neque minùs omissione reddi hominem iniustum, quàm commissione. Omissio nuda non relinquit in voluntate aliquam dispositionem realem; relinquit tamen hominem iniustum habitualiter, donec restituatur, vel satisfaciatur. En habitualiter iniustitiam sine reali dispositione voluntatis. Et quamvis raro fiat, vt quis debitum officium omitat absque positiva voluntatis complacentia & assensu; tamen fieri potest, & interdum fortasse fit. Idem in aliis vitiis locum habet, vbi omissione peccatur; remanet enim homo habitualiter vitiosus, absque reali habitu. Idem quoque locum haberet in virtutibus & omnibus vitiis, si ex actu nihil reale relinqueretur: morale enim illud & imputatiuum ex actu relinquitur; sufficeret ad denominandum hominem iustum vel iniustum, temperantem vel intemperantem. Sed de hoc plura 1. 2. quaest. 49. art. 1.

Iniustitia habitualis.

Hinc patet, *Iniustitiam habitualement* generatim non tantum consistere in reali dispositione; sed etiam in morali, seu imputatiua: quatenus complacentia interpretatiua omissionis, per quam illa omissio fuit voluntaria, censetur manere secundum moralem æstimationem, & imputatur vt præfens, donec fiat restitutio.

DUBITATIO II.

Utrum aliquis dicatur iniustus, eo ipso quod faciat aliquid iniustum.

D. Thom. art. 2.

Qui sciens facit.

Respondeo, & Dico Primò, Qui sciens aliquid esse iniustum, sponte illud facit, eo ipso est iniustus. Probat; qui vult liberè id quod nouit esse iniustum, censetur etiam velle ipsam iniustitiam & inæqualitatem annexam, ac proinde merito dicitur iniustus. D. Thomas dicit talem intendere formaliter iniustum; quia intendit id quod scit esse iniustum, & ita intentio fit formaliter iniusta: quamuis ipsam iniustitiam per se non intendat.

Qui ex ignorantia probabili.

Dico Secundò, Qui ignorantia inculpa nescit esse iniustum, vel si scit, non consentit in opus, sed vi externa impulsus facit; non est dicendus iniustus. Ratio est; quia malitia annexa operi;

nullo modo est volita, ac proinde non potest ipsius voluntatem contaminare.

Dico Tertiò, si ignorantia sit culpabilis, vel vis extrinseca, aut passio, qua incitatur, talis sit, vt ei possit resisti; verè erit iniustus, si faciat opus iniustum; licet minùs, quàm si sciens & volens. Ratio est; quia hæc non impediunt quin ille absolute censetur velle & voluntariè facere quod iniustum est, vt ostensum est 1. 2. q. 6. a. 7. & 8.

Notandum tamen, Aristotelem lib. 5. Ethic. cap. 8. vbi hanc questionem tractat, docere, eum qui ex ignorantia vel passione quippiam iniustum designat, non esse dicendum iniustum: quia non operatur iniuste, id est, ex habitu & affectu directè inclinante ad id quod iniustum est, sed solum per accidens & indirectè. Verùm hoc intelligendum est, non tam perfectè dici iniustum, quàm cum qui sciens & sua sponte facit: alioqui talis absolute est iniustus: indirectè enim voluntarium in peccatis, recidit in speciem voluntarij directi: vt constat ex 1. 2. q. 6.

Formaliter iniustum quid.

Notandum Secundò, circa Respon. D. Thomæ ad 3. dum quis per ignorantiam inculpam facit opus iniustum, hoc opus non dici formaliter iniustum; quia non procedit à voluntate (qua in moralibus est instar formæ) iniusta. dicitur tamen iniustum materialiter; quia constituit veram inæqualitatem rei ad rem. Idem videtur dicendum de reliquorum vitiorum operibus. qui enim accedit ad non suam per ignorantiam, vt Iacob; vel plus comedit quàm natura postulet, facit opus materialiter intemperatum; (quamuis formaliter, vt subest voluntatis affectus, possit esse temperatum) etsi enim non incongruens sit homini tale dictamen ex errore inculpato habenti; tamen est ei incongruens secundum se & absque illo errore considerato. & ita quamuis ratio intemperati non conueniat illi operi in ordine ad actuale dictamen, conuenit tamen ei in ordine ad naturam rationalem absolute consideratam.

DUBITATIO III.

Utrum aliquis possit pati iniustum volens.

D. Thom. art. 3.

Respondeo, & Dico Primò, Sicut nemo potest facere iniustum propriè vel iniuriam, nisi volens; ita nemo potest propriè pati iniuriam nisi nolens. ita D. Thomas art. 3. ex Arist. 5. Ethic. cap. 9. & 11.

Prior pars patet; quia iniustum formaliter & iniuria includunt rationem voluntarij. hinc fit vt amens, & brutum non faciat iniuriam, etsi lædat, sufficit autem siue directè, siue interpretatiuè sit voluntarium.

Altera pars probatur, quia nemo potest pati iniuriam, nisi ius eius violetur: non potest autem violari ius alterius, nisi ipso nolente, vel expressè, si sciat; vel implicite, si nesciat; & ita sit affectus, vt, si sciret, expressè nollet. Cuius ratio est; quia si vellet, vel certè positiuè permittat se lædi, iam cedit iure suo, illudque abdicat, vel certè in arbitrio lædentis ponit: ac proinde, etsi ipse lædatur, ius tamen ipsius (quò ipsius est) non violatur, sicut si concedam tibi vt vestem meam auferas, pono

G 2 domi-